

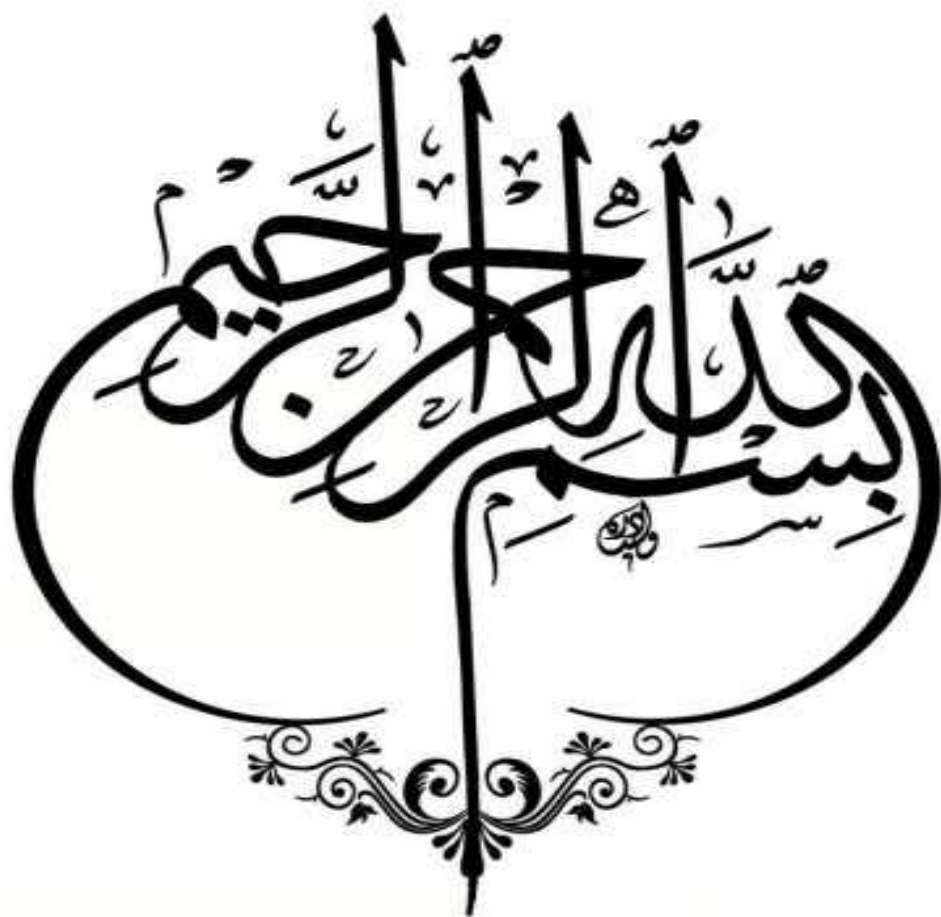

گزارش فعالیت هیات مدیره صندوق ملی محیط زیست

به مجمع عمومی

« سال ۱۴۰۱ »

شهریور ۱۴۰۲

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱. مقدمه.....	۲
۲. برنامه و راهبردهای صندوق ملی محیط زیست.....	۳
۲,۱ ارکان چشم انداز.....	۴
۲,۲ راهبردها.....	۴
۲,۳ سیاستها.....	۵
۳. اهداف، وظایف و اقدامات.....	۶
۴. منابع درآمدی صندوق ملی محیط زیست.....	۷
۴,۱ درآمدهای حاصل از کمک های دولتی در چارچوب قوانین و مقررات.....	۷
۴,۱,۱ ماده(۱۲) آئین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها.....	۷
۴,۱,۲ ماده(۳۳) قانون هوای پاک.....	۸
۴,۱,۳ تبصره(۱) ماده(۴) قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالابهای کشور.....	۸
۴,۱,۴ بند(ن) تبصره(۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور.....	۸
۴,۲ کمک ها و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی داخلی.....	۹
۴,۳ کمک ها و هدایای خارجی و بین المللی.....	۹
۴,۴ درآمد ناشی از گردش مالی و فعالیت صندوق و واحدهای تابعه بعد از وضع هزینه های قانونی.....	۹
۵. مصارف صندوق ملی محیط زیست.....	۹
۵,۱ اعطای تسهیلات مالی به کارخانجات، کارگاه ها و به طور کلی هرگونه منابع آلاینده در جهت کاهش آلودگی	
های محیط زیستی.....	۱۱
۵,۲ اعطای تسهیلات مالی برای جلوگیری از تخریب محیط زیست از طریق حفظ، احیا و مدیریت تنوع زیستی	
(شامل زیستگاهها، زیست بوم، گونه و ژن).....	۱۱
۵,۳ حمایت مالی و همکاری در طرح ها و پروژه های محیط زیستی و طرح های گردشگری طبیعی.....	۱۲
۵,۴ حمایت مالی و همکاری در طرح های آموزشی و فرهنگ سازی جهت بهبود شرایط محیط زیستی.....	۱۲

۱. مقدمه

اولویت‌های رشد اقتصادی و محدودیت منابع، بویژه در کشورهای در حال توسعه، مانع از پرداختن به امور محیط زیست به نحو موثر می‌گردد. در این میان کمبود اعتبارات بیشتر از بقیه عوامل مورد تاکید قرار گرفته و با وجود این مهم، زمینه‌های لازم برای ایجاد صندوق‌های محیط‌زیستی در کشورهای مختلف بوجود آمد و اکنون به عنوان ابزار پذیرفته شده ای درآمده است.

ایجاد نهادهای مالی محیط‌زیستی غیردولتی و صندوق‌های حفاظت از محیط‌زیست به منظور استفاده از درآمدهای مالیاتی، عوارض و جرایم محیط‌زیستی، در چند دهه اخیر در کانون توجه بسیاری از دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی قرار گرفته است. جمهوری اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده و استفاده از سازوکارهای مالی به ویژه عوارض و مالیات‌های محیط‌زیستی و ایجاد صندوق‌ها یا نهادهایی برای استفاده از منابع، چند سالی است که مورد توجه برنامه‌ریزان قرار گرفته است. با تشکیل نهادهای مالی حفاظت از محیط‌زیست در قالب صندوق‌های ارایه دهنده تسهیلات به صنایع آلوده‌کننده و همچنین صنایع نوآور در زمینه تولید و مصرف سازگار با محیط‌زیست و سایر نوآوری‌های محیط‌زیستی می‌توان اهداف محیط‌زیستی را با حمایت‌های بیشتری محقق کرد.

همچنین نهادهای مالی مقابله با آلودگی و تخریب محیط‌زیست در شرایطی تاسیس می‌شوند که اصولاً بخش‌های خصوصی تمایل چندانی برای تامین منابع مالی پروژه‌های محیط‌زیستی ندارند. در حقیقت صندوق ملی محیط‌زیست، نهادی مالی قلمداد می‌شود که مشابه سایر نهادهای مالی تخصصی نظیر "صندوق حمایت از صادرات" یا "صندوق حمایت از محصولات کشاورزی" به منظور حفاظت از محیط‌زیست تاسیس شده تا از طریق اعطای تسهیلات، حمایت و کمک‌های مالی، طرح‌ها و پروژه‌های حفاظت از محیط‌زیست در زمینه‌های مختلف را تحت حمایت قرار دهد. این در حالی است که بررسی‌های انجام شده در سطح بین‌المللی بیانگر آن است که صندوق‌های محیط‌زیست به دستاوردهای اساسی نائل شده‌اند. آنها بسیاری از اهدافی را تحقق بخشیدند که حامیان‌شان پیش‌بینی کرده بودند و در بسیاری از موارد فراتر از یک سازوکار مالی عمل کرده‌اند.

بر اساس داده‌های کنوانسیون تنوع زیستی از ۱۹۹۶ کشور، ۱۷۱ کشور دارای صندوق محیط‌زیست هستند. این صندوق‌ها به اشکال مختلف و برای اهداف متنوع محیط‌زیستی ایجاد شده و فعال هستند. چنین فراوانی که دربرگیرنده بسیاری از کشورهای توسعه یافته می‌باشد حاکی از آن است که بهره‌گیری از سازوکار صندوق‌های ملی محیط‌زیستی به منظور حفاظت از محیط‌زیست و حمایت از فرایندهای اکولوژیک سالم، امری پذیرفته شده است، زیرا از کارایی و اثر بخشی لازم برخوردار است.

موفق‌ترین صندوق‌های محیط‌زیستی در کسب سرمایه بیشتر آنهایی هستند که توانسته‌اند از طریق جذب کمک مالی از حداقل یکی دو حامی مالی کلیدی بین‌المللی و نشان دادن سطح بالایی از نتایج و پاسخگویی در مرحله آغازین (بین یک تا پنج سال اعطای کمک) به اصطلاح چرخه‌ای از کسب اعتبار و اجرای پروژه برقرار کنند.

۲. برنامه و راهبردهای صندوق ملی محیط زیست

در حال حاضر مسائل محیط‌زیستی یکی از مهم‌ترین مسائل مطرح در سطح جهانی مطرح شده و در چند سال اخیر کنفرانس‌ها و نشست‌های بین‌المللی مهم و متعددی در جهان برگزار شده و به دنبال آن نیز معاهدات و کنوانسیون‌های محیط‌زیستی متعددی برای حفاظت از محیط زیست جهانی به تصویب رسیده است.

تدوین و تصویب قوانین و مقررات محیط زیست، ابزار اصلی نظارت و مدیریت توسعه پایدار قلمداد می‌شود. این قوانین خط‌مشی‌ها و اقدامات حفاظتی محیط‌زیست و همچنین ضابطه‌مند کردن و استفاده عقلایی و پایدار را از منابع طبیعی و محیط‌زیستی فراهم می‌کنند. با وجود اینکه تحولات مثبتی در زمینه حفاظت از محیط زیست در جهان و در سطح کشورها در زمینه تدوین انواع قوانین و مقررات بازدارنده برای حفاظت از محیط زیست منعقد شده است، متأسفانه همچنان روندهای تخریب و آلودگی محیط زیست در اکثر نقاط جهان رو به افزایش است، زیرا اجرای بسیاری از قوانین و مقررات به دلیل کمبود نیروی انسانی و تجهیزات با دشواری‌های فراوانی همراه است و بسیاری از قوانین و مقررات ضمانت اجرایی ندارند. در ذیل به نقاط ضعف و قوت قوانین و مقررات کشور اشاره شده است.

در خلال چند دهه گذشته بویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، جمهوری اسلامی ایران به پیشرفت‌های قابل توجهی در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی دست پیدا کرده است، لیکن این پیشرفت بیشتر با فشار بر منابع زیست‌محیطی و بهره‌برداری بیش از ظرفیت تحمل محیط‌زیست همراه بوده است که از مهم‌ترین آنها می‌توان به آلودگی هوا، افت کمی و کیفی منابع آب، فرسایش خاک، تخریب جنگل‌ها و مراتع، خشکیدگی تالاب‌ها، بیابان‌زایی و افزایش کانون‌های تولید ریزگردها، تخریب و آلودگی زیستگاه‌های ساحلی و دریایی، سوء مدیریت پسماندها و فاضلاب‌ها و تخریب تنوع‌زیستی اشاره کرد که کشور را با مسایل عدیده‌ای مواجه کرده و موانع اساسی را فراروی توسعه پایدار کشور قرار داده است.

از سوی دیگر بروز خشکسالی‌های ممتد و طولانی به همراه تغییرات اقلیمی به موازات شکل‌گیری برخی از معضلات محیط‌زیستی فرامرزی مانند پدیده ریزگردها و آلودگی مناطق ساحلی و دریایی باعث تشدید معضلات و مخاطرات محیط‌زیستی شده و کشور را بیش از پیش در مقابل این بحران‌ها آسیب‌پذیر کرده است. لذا برای غلبه بر این بحران‌ها و تحقق اهداف پایداری محیط‌زیست کشور باید تعامل و سازگاری بیشتری بین فعالیت‌های انسانی با ظرفیت محیط زیست در کشور برقرار گردد که خوشبختانه این موضوع در کانون توجه نظام جمهوری اسلامی قرار گرفته است و بازتاب آن را می‌توان در سیاست‌های ابلاغی محیط زیست مقام معظم رهبری مشاهده کرد.

با عنایت به موارد مطروحه، مشاهده می‌گردد، مجموعه‌ای از عوامل انسانی و تغییرات اقلیمی کشور با مجموعه‌ای از چالش‌ها و مشکلات در حوزه‌های مختلف، به ویژه در زمینه محیط‌زیست مواجه است، که گذار از این چالش‌ها مستلزم اتخاذ تدابیر و سیاست‌گذاری‌های مناسب است تا بتوان کشور را در مدار توسعه پایدار قرار داد. بنابراین، در صورت برخورد جسورانه و توأم با دوراندیشی با موضوع حفاظت از محیط‌زیست و توجه لازم به توسعه پایدار در برنامه‌های توسعه و با عنایت به ظرفیت‌های اقتصادی، اجتماعی و انسانی در کشور، می‌توان به سلامت از این چالش‌ها و موانع اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی عبور کرد. تحقق این مهم، مستلزم نگاه نوین به موضوع توسعه به طور عام، و توسعه پایدار و حفاظت از محیط‌زیست بطور خاص در برنامه‌های توسعه کشور است که در صورت اتخاذ تدابیر مناسب برای عملیاتی کردن موضوع پایداری محیط در برنامه‌ها، می‌توان به توسعه موزون و پایدار در کشور دست یافت. پر واضح است برنامه‌ها و سیاست‌های حفاظت از محیط‌زیست زمانی می‌توانند بر مشکلات محیط‌زیستی کشور فائق شوند و از بروز معضلات و

مخاطرات محیط زیستی در آینده پیشگیری نمایند و به عنوان بستر توسعه، کارکرد مطلوبی داشته باشند که در کلیه سطوح برنامه ریزی، و از بدو شروع آن فعالانه در فرآیند برنامه ریزی توسعه قرار گرفته و در تعامل تنگاتنگ با سایر بخش‌ها تصویب و اجرا شوند.

بر این اساس تجهیز و توانمندسازی دستگاه هماهنگ کننده بخش محیط زیست (سازمان حفاظت محیط زیست)، تقویت کمیت و کیفیت نیروی انسانی، بازنگری در الگوهای تولید و مصرف منابع، نهادینه کردن حفاظت محیط زیست و ارتقای مشارکت‌های مردمی برای حفاظت از محیط زیست، ارتقای آگاهی های محیط زیستی اقشار مختلف جامعه، حساس کردن مسئولین و سیاست‌گذاران نسبت به اهمیت محیط زیست، رعایت ملاحظات محیط زیست در سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه، درونی کردن هزینه های تخریب و آلودگی محیط زیست و ادغام آنها در حساب‌های ملی، افزایش شناخت از فرآیندهای محیط زیست و زیست بوم‌های کشور، تعامل بیشتر دستگاه‌های اجرایی برای حل مسائل و مشکلات محیط زیستی کشور، استقرار نظام پایش محیط زیستی، تدوین دستورالعمل‌ها و استانداردهای حفاظت و بهره برداری از منابع طبیعی و محیط زیست کشور و... از جمله سیاست‌ها و راهکارهایی هستند که در برنامه های توسعه به اجرا در خواهند آمد.

در همین راستا صندوق ملی محیط زیست متناسب با وضعیت موجود و به عنوان یک موسسه عمومی غیردولتی که در راستای وظایف و اهداف سازمان حفاظت محیط زیست برنامه‌ها، سیاست‌ها و اقدامات خود را ساماندهی می‌نماید نسبت به تهیه و تدوین برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت اقدام نموده و امید است مراتب در برنامه هفتم توسعه به نحو مطلوب مدنظر قرار گیرد که در ذیل به طور خلاصه بدان اشاره شده است.

۲,۱ ارکان چشم انداز

- ✓ ارتقای آگاهی و مشارکت دست اندرکاران
- ✓ الگوی تولید و مصرف پایدار
- ✓ پایداری و تاب آوری محیط زیست
- ✓ صندوق ملی محیط زیست پایدار

۲,۲ راهبردها

- ✓ کاهش آلاینده ها
- ✓ حفاظت و احیای محیط زیست طبیعی
- ✓ تغییر اقلیم
- ✓ آموزش و مشارکت
- ✓ توسعه توانمند سازی صندوق

۲,۳ سیاست‌ها

- ✓ حمایت و پشتیبانی از شرکت‌های دانش بنیان در حوزه محیط زیست
- ✓ توانمندسازی، ظرفیت‌سازی و ارتقاء جایگاه صندوق در نظام علم و فناوری‌های مرتبط با محیط‌زیست و فناوری‌های سبز با تاکید بر بازیابی مواد و پسماندهای شهری و صنعتی
- ✓ حمایت و پشتیبانی از تبدیل ایده به عمل در عرصه‌های نوین علم و فناوری در زمینه محیط زیست
- ✓ ارتقا و توسعه و تقویت همکاری‌های بین‌المللی در زمینه علم و فناوری‌های حفاظت از محیط‌زیست
- ✓ شناسایی، اشاعه و معرفی ظرفیت‌ها و منابع بین‌المللی در زمینه حفاظت از محیط‌زیست
- ✓ ارتقای حمایت‌های اعتباری از صنایع، نیروگاه‌های خورشیدی و فناوری‌های پیشرو در زمینه بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر
- ✓ فراهم‌سازی با ایجاد بسترها و زمینه‌های مطلوب و عملیاتی نمودن تامین سرمایه ریسک‌پذیر برای فناوری‌های سازگار با محیط‌زیست
- ✓ تقویت و توانمندسازی و ارائه مشاوره در زمینه تهیه طرح کسب و کار محیط‌زیستی و اشتغال پایدار در راستای دستیابی به اهداف اقتصاد سبز
- ✓ برگزاری دوره‌های آموزشی مرتبط از قبیل قراردادهای خارجی، بازاریابی، انتقال فناوری‌های سبز از طریق نهادهای معتبر ملی و بین‌المللی
- ✓ تدوین برنامه‌های عملیاتی در زمینه جذب و افزایش سرمایه صندوق و هدایت سرمایه به سمت صنایع سازگار با محیط زیست و فناوری‌های سبز در قالب همکاری با سایر صندوق‌ها و موسسات مالی و اعتباری و بورس

۳. اهداف، وظایف و اقدامات

فراهم آوردن بستر توسعه سرمایه‌گذاری در زمینه طرح‌ها و پروژه‌های محیط‌زیستی واحدهای آلاینده و توسعه فناوری‌های سازگار با محیط‌زیست و تضمین و تسهیل در تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری به واحدهای آلاینده محیط زیست از طریق:

- ارائه تسهیلات موردنیاز به واحدهای آلاینده محیط زیست
- حمایت و پشتیبانی از فناوری‌های سازگار با محیط زیست
- تعریف و تدوین مدل‌های حمایتی برای پرداخت تسهیلات به صنایع آلاینده و فناوری‌های سبز
- حمایت و پشتیبانی از فناوری‌های نوین در زمینه مدیریت پسماندهای جامد و مایع
- اعطای تسهیلات ارزان قیمت به واحدهای آلاینده محیط زیست واجد صلاحیت
- تامین سود تسهیلات بانکی پروژه‌های بهسازی کارخانجات و کارگاه‌های آلاینده محیط زیست
- حمایت و پشتیبانی از پروژه‌های محیط‌زیستی و طرح‌های گردشگری طبیعی
- حمایت و پشتیبانی از طرح‌ها و پروژه‌های آموزشی و فرهنگ‌سازی در زمینه حفاظت از محیط زیست
- آموزش، اطلاع‌رسانی و اشاعه دانش فنی در زمینه حفاظت از محیط زیست
- اعطای تسهیلات مالی به مخترعین و محققین در زمینه طرح‌ها و پروژه‌های حفاظت از محیط‌زیست
- جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی از طریق ارتقای تعامل با نهادهای بین‌المللی (صندوق اقلیم سبز «GCF»)
- اخذ عاملیت مالی و مشارکت کارگزاری در راستای اهداف صندوق
- همکاری و مشارکت با بانک‌ها و موسسات اعتباری جهت اعطای تسهیلات و حمایت‌های مالی برای توسعه فناوری‌های سبز از جمله مدیریت بازیابی مواد، پسماندها و انرژی
- همکاری و مشارکت با شرکت‌ها و موسسات بیمه برای تامین خسارات ناشی از حمله جانورات وحشی
- حمایت و پشتیبانی از طرح‌های پژوهشی در زمینه مدیریت پسماندها و فناوری‌های سازگار با محیط زیست
- مشارکت و همکاری در احداث نیروگاه‌های خورشیدی و زباله سوز

۴. منابع درآمدی صندوق ملی محیط زیست

بر اساس ماده (۴) اساسنامه صندوق ملی محیط زیست منابع درآمدی صندوق از محل کمک‌های دولتی و کمک‌ها و هدایای داخلی و خارجی و همچنین درآمد حاصل از گردش مالی پیش‌بینی گردیده است. در سال‌های اخیر بخش عمده درآمد صندوق حاصل از اجرای بند(ن) تبصره(۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ بوده است و میزان درآمدها در جدول (۱) ذکر گردیده است.

جدول (۱): درآمدهای صندوق ملی محیط زیست بر اساس ماده (۴) اساسنامه

ارقام به هزار ریال

ردیف	عنوان درآمد	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
۱	کمک‌های دولتی در چارچوب قوانین و مقررات	۷,۲۸۸,۰۰۰,۰۰۰	۱,۹۸۸,۶۸۰,۰۰۰	۷۵۱,۰۸۳,۰۰۰
۲	کمک‌ها و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی داخلی	۱۳۲,۷۴۸,۷۰۶	۱۸۶,۰۴۵,۲۱۵	۲۵,۴۱۱,۰۰۰
۳	کمک‌ها و هدایای خارجی و بین‌المللی	-	۱۷,۷۹۷,۲۲۰	-
۴	درآمد ناشی از گردش مالی و فعالیت صندوق و واحدهای تابعه بعد از وضع هزینه‌های قانونی	۱۴۹,۵۵۱,۹۷۴	۹۴۲,۰۰۰,۴۱۲	۸۴۴,۴۱۰,۰۰۰
	جمع کل	۷,۵۷۰,۳۰۰,۶۸۰	۳,۱۳۴,۵۲۲,۸۴۷	۱,۶۲۰,۹۰۴,۰۰۰

۴,۱ درآمدهای حاصل از کمک‌های دولتی در چارچوب قوانین و مقررات

درآمدها و منابع مالی در مواد قانونی متعددی از جمله آیین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها، قانون هوای پاک، قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالاب‌ها و بند(ن) تبصره(۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ پیش‌بینی گردیده است. مطابق جداول (۱) و (۳) از سال ۱۳۹۹ تاکنون درآمد بند(ن) تبصره(۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۹، بخشی از درآمد ماده(۱۲) آیین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماند و بخشی از درآمد قانون هوای پاک به صندوق ملی محیط‌زیست واریز شده است.

۴,۱,۱ ماده(۱۲) آیین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها

تولیدکنندگان و واردکنندگان اقلام مندرج در جدول (۲) باید پسماند حاصل از کالاهای خود را بازیافت نمایند. در صورتی که نتوانند به این امر اقدام نمایند، باید برابر نیم در هزار ارزش کالا را همزمان با فروش و یا ورود به صندوق ملی محیط‌زیست پرداخت نمایند. صندوق باید به نسبت بازیافت پسماند حاصل از هر یک از اقلام مزبور، مبالغ دریافتی را در اختیار واحدهای بازیافت‌کننده آن قلم از پسماند قرار دهد. از محل درآمد ماده (۱۲) آیین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها در سال ۱۴۰۱ مبلغ ۵۹۱ میلیارد ریال اعتبار به صندوق ملی محیط‌زیست اختصاص یافته است (جدول (۳)).

جدول (۲): اقلام مشمول ماده (۱۲) آئین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها

مواد پلیمری از قبیل پلاستیکها، PET و لاستیک	کالاهای شیشه‌ای، کریستال
اشیای ساخته شده از فلزات ساده و آلیاژی	اشیای ساخته شده از چوب و نئوپان
کالاهای ساخته شده از کاغذ و مقوا	انواع روغن های روانکار
انواع مصالح ساختمانی از نوع کانی‌های غیرفلزی	لوازم برقی و الکترونیکی
کالاهایی که حداقل از دو جزء شیشه، فلز، پلیمر، سلولز تشکیل شوند.	

۴,۱,۲ ماده (۳۳) قانون هوای پاک

صددرصد (۱۰۰٪) درآمدهای حاصل از اجرای این قانون به حساب خزانه داری کل کشور واریز تا صرفاً در قالب بودجه سنواتی جهت تکالیف این قانون و مقابله با منابع آلوده کننده هوا هزینه شود. بیست درصد (۲۰٪) از وجوه مذکور از طریق مؤسسه عمومی غیردولتی صندوق ملی محیط زیست به منظور ارائه تسهیلات به منابع آلاینده هوا جهت رفع و کاهش آلودگی هوا اختصاص می‌یابد. از محل قانون هوای پاک در سال ۱۴۰۱ مبلغ ۲۳۲ میلیارد ریال اعتبار به صندوق ملی محیط‌زیست اختصاص یافته است (جدول (۳)).

۴,۱,۳ تبصره (۱) ماده (۴) قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالاب‌های کشور

درآمدهای ناشی از اجرای وصول جریمه ها و خسارات موضوع این قانون طی ردیف درآمدی جداگانه که در قانون بودجه هر سال مشخص می شود، به حساب خزانه داری کل کشور واریز و معادل صددرصد (۱۰۰٪) آن با پیش‌بینی در قوانین بودجه سنواتی به منظور جبران خسارت وارده و حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب ها در اختیار صندوق ملی محیط زیست قرار می گیرد. از محل قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالاب های کشور تاکنون درآمدی به صندوق ملی محیط زیست اختصاص نیافته است.

۴,۱,۴ بند (ن) تبصره (۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

سی و پنج درصد (۳۵٪) از عوارض آلاینده‌گی وصول شده از محل یک درصد (۱٪) از قیمت فروش تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده به سازمان حفاظت محیط‌زیست (صندوق ملی محیط‌زیست) اختصاص می‌یابد تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه کشور براساس ماده (۵) اساسنامه صندوق مذکور صرف اعطای تسهیلات مالی برای کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی و جلوگیری از تخریب محیط‌زیست شود. منابع واریزی به صندوق ملی محیط زیست از محل بند قانونی فوق بالغ بر ۹,۰۶۶,۶۸۰ میلیون ریال بوده که در این راستا، ۱۱۵ پروژه با اعتبار بالغ بر ۱۳,۶۳۷ میلیارد ریال برای دریافت تسهیلات به بانک عامل معرفی شده‌اند.

افزایش سقف تسهیلات نسبت به اعتبار موجود از محل منابع بانکی در قالب تسهیلات تلفیقی با بانک‌های عامل تامین می‌گردد.

جدول (۳) درآمدها و منابع مالی در چارچوب قوانین و مقررات

ارقام به هزار ریال

ردیف	عنوان درآمد	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
۱	ماده (۱۲) آئین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها	.	۲۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۱۹,۲۶۰,۰۰۰
۲	ماده (۳۳) قانون هوای پاک	.	.	۲۳۱,۸۲۳,۰۰۰
۳	بند (ن) تبصره (۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	۷,۲۸۸,۰۰۰,۰۰۰	۱,۷۷۸,۶۸۰,۰۰۰	.
	جمع	۷,۲۸۸,۰۰۰,۰۰۰	۱,۹۸۸,۶۸۰,۰۰۰	۷۵۱,۰۸۳,۰۰۰

۴,۲ کمک‌ها و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی داخلی

بخشی از درآمد صندوق ملی محیط‌زیست از کمک‌ها و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی داخلی حاصل می‌شود و درآمدهای مذکور صرف برنامه‌های حفاظت محیط‌زیست در استان‌ها می‌گردد. میزان درآمد حاصل از این بخش در جدول شماره (۱) ذکر گردیده است.

۴,۳ کمک‌ها و هدایای خارجی و بین‌المللی

مطابق اساسنامه صندوق ملی محیط‌زیست، کمک‌ها و هدایای بین‌المللی به عنوان بخشی از منابع درآمدی صندوق پیش‌بینی گردیده است.

۴,۴ درآمد ناشی از گردش مالی و فعالیت صندوق و واحدهای تابعه بعد از وضع هزینه‌های قانونی

درآمد حاصل از گردش مالی صندوق در سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۸۴۴ میلیارد ریال بوده، که در جدول (۱) به تفکیک سال ارائه گردیده است.

۵. مصارف صندوق ملی محیط زیست

مصارف صندوق نیز در قالب هزینه‌های کارکنان اداری و تشکیلاتی، هزینه‌های عمومی اداری و تشکیلاتی و تامین هزینه مخارج سرمایه‌ای می‌باشد و اعتبار اندکی به موارد عمومی صندوق مربوط بوده است (جدول ۴).

جدول (۴) هزینه های مرتبط با صندوق ملی محیط زیست

ارقام به هزارریال

ردیف	عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
۱	هزینه های کارکنان اداری و تشکیلاتی	۴۷,۱۵۹,۷۵۷	۵۷,۲۳۵,۱۲۲	۴۹,۹۶۵,۰۰۰
۲	هزینه های عمومی و اداری و تشکیلاتی	۲۳۸,۷۱۶,۲۳۲	۴۸۶,۷۶۵,۸۳۰	۱۷۲,۷۳۴,۰۰۰
۳	مخارج سرمایه ای	۵۵,۶۶۹,۲۹۲	۱۷۲,۳۷۸,۵۶۹	۴۰,۹۷۴,۰۰۰
	جمع	۳۴۱,۵۴۵,۲۸۱	۷۱۶,۳۷۹,۵۲۱	۲۶۳,۶۷۳,۰۰۰

بخش عمده‌ای از هزینه‌های موردنظر مربوط به حمایت مالی، تامین و تجهیز منابع مالی و همکاری در طرح‌ها و پروژه‌های محیط زیستی و طرح‌های گردشگری طبیعی و طرح‌های آموزشی و فرهنگ سازی (موضوع ماده (۵) اساسنامه صندوق ملی محیط زیست) در سراسر کشور و تسهیلات اعطایی به منظور اجرایی نمودن تعهدات و تکالیف مربوط به قوانین و مقررات به ویژه قانون بودجه سنواتی کشور بوده و ارقام مربوط به درآمدهای ردیف‌های قانونی در چارچوب موافقتنامه‌های متبادله سازمان حفاظت محیط زیست با سازمان برنامه و بودجه کشور در سرجمع عملکرد ردیف‌های هزینه‌کرد مربوطه (اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارائی‌های سرمایه‌ای) لحاظ خواهد شد است.

بودجه سالیانه صندوق با هماهنگی سازمان برنامه و بودجه کشور و مطابق ساختار و چارچوب تعیین شده سازمان مذکور، مصوب می‌شود و مراتب در قالب صورتجلسات مجمع عمومی صندوق مصوب می‌گردد و مطابق توافق با سازمان برنامه و بودجه و بر اساس صورتجلسات مجمع عمومی، به صندوق اجازه داده شده تا از محل درآمدها و سایر منابع پیش‌بینی شده در جداول بودجه، با رعایت اساسنامه و ضوابط و مقررات جاری ناظر بر صندوق ملی محیط‌زیست، برای نیل به اهداف و برنامه‌های مندرج در قالب سیاست‌ها، اهداف و خط مشی‌های صندوق ملی محیط‌زیست اختصاص و هزینه نماید.

همانگونه قبلاً اشاره گردید در سال ۱۳۹۹ افزایش چشمگیر منابع صندوق مربوط به اعتبارات بند(ن) تبصره(۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ بوده است که صرف اعطای تسهیلات مالی برای کاهش آلودگی های محیط زیستی و جلوگیری از تخریب محیط زیست و همچنین موضوع پسماند می گردد(جدول ۵).

جدول (۵): مصارف صندوق ملی محیط زیست بر اساس ماده (۵) اساسنامه

ارقام به هزار ریال

ردیف	عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
۱	اعطای تسهیلات مالی به کارخانجات، کارگاهها و بطور کلی هرگونه منابع آلاینده درجهت کاهش آلودگی های محیط زیستی	۱۴۲,۶۰۰,۰۰۰	۶۸۵,۷۶۸,۰۰۰	۱,۲۴۸,۹۱۷,۳۲۷
۲	اعطای تسهیلات مالی برای جلوگیری از تخریب محیط زیست از طریق حفظ، احیا و مدیریت تنوع زیستی (شامل زیستگاهها، زیست بوم، گونه و ژن)	*	۱۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۵۹,۳۹۰,۰۰۰
۳	حمایت مالی و همکاری در طرحها و پروژه های محیط زیستی و طرح های گردشگری طبیعی	۱۸۸,۱۱۱,۳۳۱	۳۶۸,۹۵۳,۶۱۵	۱۵۰,۰۴۵,۰۰۰
۴	حمایت مالی و همکاری در طرح های پژوهشی، آموزشی و فرهنگ سازی جهت بهبود شرایط محیط زیستی	۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۶۴,۲۶۲,۴۰۲	۳۵,۸۱۶,۹۵۹
	جمع کل	۳۹۰,۷۱۱,۳۳۱	۱,۳۳۳,۹۸۴,۰۱۷	۱,۵۹۴,۱۶۹,۲۸۶

۵,۱ اعطای تسهیلات مالی به کارخانجات، کارگاهها و به طور کلی هرگونه منابع آلاینده در جهت

کاهش آلودگی های محیط زیستی

از سال ۱۳۹۹ تامین مالی پروژه های کاهش آلودگی محیط زیست نظیر احداث تصفیه خانه های فاضلاب و سیستم های کنترل آلودگی هوا در قالب اعطای تسهیلات مالی انجام گرفته است. بر این اساس در سال ۱۴۰۱ تعداد ۶۶ پروژه با اعتبار مورد نیاز ۸,۷۸۶ میلیارد ریال برای دریافت تسهیلات به بانک های عامل معرفی شدند و اعتباری برابر ۱,۲۴۹ میلیارد ریال برای پروژه های مورد نظر پرداخت گردیده است (جدول ۵).

۵,۲ اعطای تسهیلات مالی برای جلوگیری از تخریب محیط زیست از طریق حفظ، احیا و مدیریت

تنوع زیستی (شامل زیستگاهها، زیست بوم، گونه و ژن)

در راستای جلوگیری از تخریب محیط زیست و آلودگی خاک در قالب پروژه های مدیریت پسماند در سال ۱۴۰۱، تعداد ۹ پروژه با اعتبار مورد نیاز ۲,۳۰۱ میلیارد ریال برای دریافت تسهیلات به بانک های عامل معرفی شدند و اعتباری برابر ۱۵۹ میلیارد ریال برای پروژه های مذکور پرداخت گردیده است (جدول ۵).

۵,۳ حمایت مالی و همکاری در طرح ها و پروژه های محیط زیستی و طرح های گردشگری طبیعی

به منظور حمایت مالی و همکاری در طرح ها و پروژه های محیط زیستی در حوزه های مختلف محیط زیست انسانی، طبیعی و دریایی، نیز طرح های متعددی به اجرا درآمد و عملکرد آن در جدول (۵) ارائه شده است.

۵,۴ حمایت مالی و همکاری در طرح های آموزشی و فرهنگ سازی جهت بهبود شرایط محیط زیستی

اجرای برنامه های آموزشی و فرهنگ سازی در حوزه محیط زیست با هدف جلب مشارکت های مردمی به عنوان راهکاری موثر در پیشبرد اهداف محیط زیستی مورد توجه قرار گرفته است. بخشی از پروژه های مورد حمایت صندوق ملی محیط زیست با همکاری سازمان های مردم نهاد محیط زیستی و در جهت آموزش و فرهنگ سازی جوامع محلی به انجام می رسد، که عملکرد این بند در جدول (۵) ارائه شده است.